

Baranyi Róbert* – Ujhelyi Dávid**

A digitális szerzői jogi szabályozás legújabb lépcsője – a CDSM irányelv átültetésének háttere és eredményei

1. BEVEZETÉS

A 2020. évi rendkívüli jogrendi jogalkotást¹ követően a szellemi tulajdon jogterületén az Országgyűlés 2021 tavaszi ülészeke is számos változást hozott.

Az iparjogvédelem diszciplínája vonatkozásában – az évekig tartó európai uniós jogi, hatásköri vitákat követően –² Magyarország ratifikálta a Lisszaboni Megállapodás Eredetmegjelölésekről és Földrajzi Jelzésekről Szóló Genfi Szövegét (a továbbiakban: genfi szöveg),³ amely vonatkozásában sor került a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény módosítására is.⁴ A genfi szöveg ratifikációja hozzájárul ahhoz, hogy a hagyományosan gazdag magas minőséget képviselő és jóhírnévnek örvendő, nemzetgazdasági szempontból is komoly értéket képviselő hazai

eredetmegjelölések és földrajzi árujelzők – mint pl. a halasi csipke, a tokaji bor vagy a szatmári szilvapálinka – hatékony jogi oltalma minél szélesebb földrajzi hatállyal biztosítható legyen.

A szerzői jog területén – elsődlegesen, de ahogyan látni fogjuk, nem kizárólagosan – európai uniós jogharmonizációra alapozva került elfogadásra a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény és a szerzői jogok és a szerzői joghoz kapcsolódó jogok közös kezeléséről szóló 2016. évi XCIII. törvény jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2021. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Módtv.), amely a szerzői jogi keretrendszer közel novelláris mértékű és léptékű felülvizsgálatát eredményezte. A Módtv. elsődleges célja egyrészt a műsorszolgáltató szervezetek egyes online közvetítéseire, valamint televíziós és rádiós műsorok továbbközvetítésére alkalmazandó szerzői jogok és szerzői joggal szomszédos jogok gyakorlására vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 93/83/EGK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/789 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: SatCab II irányelv), másrészt a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/790 európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: CDSM irányelv) hazai implementációja.

Bár mind a genfi szöveg ratifikációja, mind a SatCab II irányelv átültetése érdemesnek mutatkozik részletes kifejtésre, a jelen tanulmány célja a CDSM irányelv implementációjához kapcsolódó egyes, a jogalkotási folyamat során felmerült kérdéseinek elemzése, a Módtv. kapcsolódó eredményeinek bemutatása. Ennek körében a 2. fejezet röviden ismerteti az átültetés előzményeit, a 3. fejezet vizsgálja a CDSM irányelv 15. cikke szerinti, új sajtókiadói szomszédos jog jogintézményét, a 4. fejezet pedig a CDSM irányelv 17. cikke szerinti tartalommegosztó szolgáltatókra vonatkozó felelősségi rezsimhez kapcsolódó kérdéseket, amit az 5. fejezet szerinti konklúzió zár.

* Baranyi Róbert: Igazságügyi Minisztérium, Versenyjogi és Szellemi Tulajdonjogi Főosztály, jogi szakügyintéző.

** Ujhelyi Dávid: Igazságügyi Minisztérium, Versenyjogi és Szellemi Tulajdonjogi Főosztály, főosztályvezető; Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Polgári Jogi Tanszék, megbízott oktató.

1 Lásd a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény oktatási célú szabad felhasználási alkalmazásának a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 125/2020. (IV. 16.) Korm. rendeletet és a belföldi hasznosításra szolgáló közegészségügyi kényszerengedélyről szóló 212/2020. (V. 16.) Korm. rendeletet. Bővebben lásd RUDI Alexandra – UJHELYI Dávid: A szellemi tulajdon jogterületén megvalósult különleges jogrendi jogalkotás – háttér és eredmények. *Fontes Iuris*, 2020/2. sz., 53–58. o. A jelen tanulmányban felhasznált internetes források utolsó elérési ideje egységesen 2021. augusztus 10. napja.

2 A genfi szöveget 2015. május 20. napján fogadták el, Magyarország 2015. május 21. napján írta alá, ugyanakkor az Európai Uniónak közel öt évebe telt a ratifikációt övező hatásköri vitákban döntést hozni. A viták teljesen a mai napig nem záródtak le, lásd a C-24/20. számú Európai Bizottság kontra Európai Unió Tanácsa ügyet. Elérhető: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?lgrec=fr&td=%3BALL&language=en&num=C-24/20&jur=C>.

3 Magyarországon kihirdette a Lisszaboni Megállapodás Eredetmegjelölésekről és Földrajzi Jelzésekről Szóló Genfi Szövegének kihirdetéséről szóló 2021. évi XXVIII. törvény.

4 Ennek eredményeként került elfogadásra a védjegyek és a földrajzi árujelzők oltalmáról szóló 1997. évi XI. törvény módosításáról szóló 2021. évi XXXVI. törvény.

2. AZ ÁTÜLTETÉS ELŐZMÉNYEI ÉS FOLYAMATA

Az Európai Parlament és a Tanács 2001/29/EK irányelve (2001. május 22.) az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról (a továbbiakban: InfoSoc irányelv) évtizedekig meghatározta a szerzői jogi integráció irányát, ugyanakkor az idő előrehaladtával felülvizsgálata elkerülhetetlen volt. Ennek egyik első lépéseként azonosítható az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) „Egységes keret az elektronikus kereskedelem és az online szolgáltatások digitális egységes piacába vetett bizalom megerősítésére” című, 2012-ben nyilvánosságra hozott közleménye,⁵ amely az egységes piac hatékony érvényesülése érdekében már kilátásba helyezte az InfoSoc irányelv revízióját.⁶ Egy évvel később egy, a Bizottság kezdeményezésére készített tanulmány – felmérve a szerzői jogi kivételek és korlátozások potenciális gazdasági hatásait – megállapította, hogy az új, digitális felhasználások és a szerzői jogi védelem alatt álló művek disztribúciós csatornáinak megváltozása megalapozhatja, hogy az uniós jog új kivételekkel egészüljön ki.⁷

A szerzői jogi keretrendszer átfogó újragondolását beharangozó stratégiára ugyanakkor 2015-ig várni kellett, ugyanis a Bizottság ekkor tette közzé az Európai digitális egységes piaci stratégiáját (a továbbiakban: DSMS).⁸ A DSMS alapvetően három pillérre alapozva tervezte megvalósítani a digitális egységes piaccal kapcsolatos elképzeléseit: elsőként az internetes szolgáltatásokhoz való jobb fogyasztói és vállalkozási hozzáférés, másodsorban a digitális hálózatok és innovatív szolgáltatások számára való megfelelő és egyenlő versenyfeltételek biztosítása, harmadikként pedig a digitális gazdaság növekedési potenciáljának maximalizálása útján.⁹

A második pillér intézkedési javaslatai többek között előirányozzák egy modern és európaibb szerzői jogi keretrendszer létrehozását,¹⁰ a Bizottság „A korszerű, európaibb szerzői jogi keret felé” című,¹¹ szintén 2015-ben közzétett közleményében pedig részletesen is kifejti az ezzel kapcsolatos elképzeléseit.

Ennek keretében az uniós szerzői jog reformjának az elérhetőség fokozása, a magas szintű védelem és az érdekeltek közötti egyensúly premisszáin kell alapulnia, a szabályozást az InfoSoc irányelv elfogadása óta megvalósult technológiai fejlődéshez kell igazítani, egyúttal biztosítani kell a jogdíjak hatékony eloszlását.¹²

Jean-Claude Juncker – a Bizottság akkori elnöke – 2016. évi éwertékelő beszéde alkalmából a Bizottság sajtóközleményben¹³ jelentette be, hogy a DSMS célkitűzéseinek megvalósítása érdekében, a digitális változásokra és új online szolgáltatások által támasztott kihívásokra való reakcióként, irányelvjavaslatot terjesztett elő a szerzői jogi keretrendszer reformjára – ez volt a későbbi CDSM irányelv első nyilvános változata.

A DSM javaslat¹⁴ elsődleges célja tehát az InfoSoc irányelv által kialakított szerzői jogi keretrendszer reformja,¹⁵ a kor igényeihez való igazítása,¹⁶ a digitális egységes piac kiteljesedéséhez szükséges eszközök és intézkedések biztosítása volt,¹⁷ ennek eszközeként többek között a digitalizáció és határon átnyúló elérhetőség kérdéseire keresett válaszokat.¹⁸ Bár a modernizáció szükségességét önmagában jellemzően nem vitatták, a DSM javaslat igen komoly ellenállásba ütközött,¹⁹ az EU szerzői jogi jogalkotásának legvitatottabb és legnagyobb visszhangot keltő instrumentuma lett: a javaslat elfogadása ellen indított petíciót több mint ötmillióan írták alá,²⁰ több országban pedig tüntetések zajlottak a végső szavazást megelőző hetekben,²¹ az „internet népe” a mémek korának alkonyát látta

12 Uo. 6., 9. és 12–13. o.

13 EURÓPAI BIZOTTSÁG: *Éwertékelő beszéd az Unió helyzetéről (2016): a Bizottság korszerű uniós szerzői jogi szabályok bevezetését javasolja az európai kultúra virágzásának és az európai kulturális javak terjesztésének előmozdítása érdekében*. Sajtóközlemény, 2016. szeptember 14. Elérhető: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/IP_16_3010.

14 Az Európai Parlament és a Tanács irányelv-javaslat a digitális egységes piacon a szerzői jogról (a továbbiakban: DSM javaslat). COM(2016) 593 final, 2016. szeptember 14. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016PC0593&from=EN>.

15 Giancarlo F. FROSIO: Internet Intermediary Liability: WILMap, Theory and Trends. *Indian Journal of Law and Technology*, Vol. 13, No. 1, 2017, 31. o. és Giovanni DE GREGORIO: Expressions on Platforms: Freedom of Expression and ISP Liability in the European Digital Single Market. *European Competition and Regulatory Law Review*, Vol. 2, No. 3, 2018, 210. o.

16 Tóth Andrea Katalin: A linkelés jelene és jövője az Egyesült Államok és az Európai Unió joggyakorlata alapján. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 2016/1. sz., 74., 84. o. Elérhető: <https://www.szttnh.gov.hu/sites/default/files/files/kiadv/szkv/szemle-2016-01/03-t-thandrea.pdf>.

17 Giancarlo F. FROSIO: To Filter, or Not to Filter – That Is the Question in EU Copyright Reform. *Cardozo Arts & Entertainment Law Journal*, Vol. 36, No. 2, 2018a. p. 334.

18 Christophe GEIGER – Giancarlo FROSIO – Oleksandr BULAYENKO: Facilitating Access to Out-of-Commerce Works in the Digital Single Market - How to Make Pico della Mirandola's Dream a Reality in the European Union. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, Vol. 9, No. 3, 2018, 242. o.

19 Eleonora ROSATI: *Copyright and the Court of Justice of the European Union*. Oxford University Press, 2019, 215. o.

20 Thomas SPOERRI: On Upload-Filters and Other Competitive Advantages for Big Tech Companies under Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, Vol. 10, No. 2, 2019, 174. o.

21 Markus REUTER: Protests against Copyright Directive: All Cities, Dates and Numbers of Participants across Europe. *Netzpölitik.org*, 2019. március 25. Elérhető: <https://netzpölitik.org/2019/protests-against-copyright-directive-all-cities-dates-and-numbers-of-participants-across-europe/>.

5 EURÓPAI BIZOTTSÁG: *Egységes keret az elektronikus kereskedelem és az online szolgáltatások digitális egységes piacába vetett bizalom megerősítésére*. COM(2011) 942 final, 2012. november 11. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0942:FIN:hu:PDF>.

6 Uo. 17–18. o. Lásd még: Tóth Andrea Katalin: Az európai szerzői jogi harmonizáció és a territorialitás kérdése. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 2016/4. sz., 17. o.

7 Gregor LANGUS – Damien NEVEN – Gareth SHIER: *Assessing the economic impacts of adapting certain limitations and exceptions to copyright and related rights in the EU*. Charles River Associates, 2013, 6., 20. o. Elérhető: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/5092b309-660e-48d7-a984-390ebb549062>

8 EURÓPAI BIZOTTSÁG: *Európai digitális egységes piaci stratégia*. COM(2015) 192 final, 2015. május 6. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0192&from=EN>.

9 Uo. 4., 9. és 14. o. Lásd még: Maria Jose SCHMIDT-KESSEN: EU Digital Single Market Strategy, Digital Content and Geo-Blocking: Costs and Benefits of Partitioning EU's Internal Market. *Columbia Journal of European Law*, Vol. 24, No. 3, 2018, 563. o.

10 Uo. 2.4. alfejezet.

11 EURÓPAI BIZOTTSÁG: *A korszerű, európaibb szerzői jogi keret felé*. COM(2015) 626 final, 2015. december 9. Elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52015DC0626&from=EN>.

a javaslatban,²² a jogalkotási folyamatba vetett bizalmat pedig az sem erősítette, hogy a tárgyalási folyamatokat – amelyeken az Igazságügyi Minisztérium folyamatosan részt vett, és képviselte a hazai álláspontot – rendkívül erős lobbitevékenység vette körül.²³

A CDSM irányelv – amely az InfoSoc irányelv után a második olyan irányelv, amely horizontális harmonizációt valósít meg a szerzői jog területén – végül a hosszas viták után,²⁴ 2019. május 17. napján került elfogadásra – a DSM javaslat-hoz képest szignifikánsan részletesebb tartalommal –, ezt követően, 2019 nyarán meg is kezdődött a hazai implementáció előkészítése, amely kifejezetten széles társadalmi részvétel és magas fokú transzparencia mellett zajlott. Az Igazságügyi Minisztérium – a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalával szoros együttműködésben – az átültetési javaslatok első verziójának kidolgozását követően 2020 november–decemberében hat, tematikus munkacsoporti ülést tartott, amelynek során a CDSM és SatCab II irányelvek egyes rendelkezései kerültek megvitatásra több mint 50 érintett szervezet részvételével, amelyet több mint 150 érdekelt szervezet megkeresése előzött meg.

Az ezen munkacsoporti ülésekre beérkezett, valamint az azokon elhangzott észrevételek, javaslatok nyomán a CDSM és SatCab II irányelvek átültetési javaslatok átdolgozásra kerültek. Az ennek eredményeként megfogalmazott, a teljes átültetési koncepciót tartalmazó szövegjavaslat újbóli, informális társadalmi egyeztetésére 2020 májusában került sor, ahol a több mint 150 megkeresett érdekelt szervezet egy hónapot kapott észrevételeinek becsatornázására.

Ezt követően a hivatalos jogalkotási folyamatot 2020 júniusában újabb, az ernyőszervezetek bevonásával történő társadalmi egyeztetés előzte meg. Az előzetes társadalmi konzultációk célja az volt, hogy a jogalkotó az irányelvek átültetése során egy átfogó képet kapjon a hazai szereplők helyzetéről és érdekeiről annak érdekében, hogy az irányelvek átültetése a lehető legharmonikusabb helyzetet teremtsen meg a piacon.

A kidolgozott előterjesztésnek a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény 7. § (1) bekezdés b) pontja szerinti közvetlen egyeztetésére 2021 február–márciusában került sor. A Módtv.-t az Országgyűlés 2021. április 28. napján fogadta el, 136 igen, 29 nem és 1 tartózkodás mellett;²⁵ ezzel Magyarország az Európai Unió

második tagállama lett, amely a CDSM irányelvet, és az első, amely a SatCab II irányelvet teljes egészében átültette. A módosítások 2021. június 1. napján léptek hatályba.

3. A SAJTÓKIADÓI SZOMSZÉDOS JOG

3.1. ELŐZMÉNYEK, KÜLFÖLDI PÉLDÁK

A hírfogyasztási szokások és szolgáltatások gyökeres változásokon mentek keresztül az elmúlt évtizedekben, amelyek során a nyomtatott sajtóról a digitális híroldalakra tevődött át a hangsúly. Németországban például 2003 és 2011 között az újságeladások száma 30%-kal csökkent,²⁶ az Egyesült Államokban pedig 2012-re az ebből a tevékenységből származó bevétel alacsonyabb volt, mint 1950-ben.²⁷ Más források szerint a nyomtatott sajtó 2000 óta bevételeinek 45%-ától esett el, jövedelmeik mintegy 80%-a pedig a reklámfelületek – nem pedig a hírek, hírlapok – értékesítéséből származik.²⁸

A hírplatformok klasszikus finanszírozása tehát egyrésztől szignifikáns mértékben csökkent, a szolgáltatók bevételeinek összetétele pedig ugyancsak megváltozott. Mindezek fényében érthetőnek – ha a jelenlegi elképzelések szerint nem is feltétlenül megalapozottnak – tűnik azon igény megfogalmazódása, miszerint az újságkiadók, hírportálok segítése és a magas minőségű sajtó támogatása érdekében a piac átalakulásával járó bevételkiesést valamilyen módon kompenzálni kell.²⁹

Ezen kompenzációt szolgálja a CDSM irányelv 15. cikke szerinti sajtókiadói szomszédos jog, amely a „legfiatalabb” szomszédos jogi jogosultságnak tekinthető, hiszen teljes új jogintézményről van szó.

A jogintézmény közvetlen előzményének tekinthető a német sajtó-érdekvédelmi, újságkiadókat tömörítő szervezet, a *Bundesverband Deutscher Zeitungsverleger e.V.* (BDZV) által 2009-től kifejtett lobbitevékenység, amelynek során a BDZV több fórumon is kezdeményezte a bevezetőben említett, a sajtó finanszírozása kapcsán fellépő és egyre inkább elmélyülő problémák jogalkotás útján való orvoslásának lehetőségét.³⁰

A *Leistungsschutzrecht*-re³¹ vonatkozó tervezet 2012 júliusára készült el,³² majd 2013-ban elfogadták, és ugyan-

22 Jasper HAMIL: EU votes for copyright law which could kill memes and introduce 'automated surveillance and control' of the internet. *Metro.co.uk*, 2018. június 20. Elérhető: <https://metro.co.uk/2018/06/20/eu-votes-copyright-law-kill-memes-introduce-automated-surveillance-control-internet-7647997/>.

23 Sallie SPILSBURY: Rewriting the Rule Book: The Latest on the Draft Copyright Directive. *Entertainment and Sports Law Journal*, Vol. 17, 2019, 1. o.

24 Jakub HALEK – Martin HRACHOVINA: Directive on Copyright in the Digital Single Market: A Challenge for the Future. *Common Law Review*, Iss. 16, 2020, 44. o.

25 Lásd a kapcsolódó iromány adatait az Országgyűlés honlapján: https://www.parlament.hu/web/guest/iromanyok-egyszerusittelekerdezese?p_p_id=hu_parlament_cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8&p_p_lifecycle=1&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_auth=R2Ehqmo3&hu_parlament_cms_pair_portlet_PairProxy_INSTANCE_9xd2Wc9jP4z8_pairAction=%2Finternet%2Fcpls%2Fogy_irom.irom_adat%3Fp_ckl%3D41%26p_izon%3D15703.

26 Stefan LORENZ: Some economic aspects of a proposed German ancillary copyright law. *University of Jena Working Paper*, 2012, 1. o. Elérhető: <http://goo.gl/4gzGuq>.

27 Brad A. GREENBERG: Tollbooths and Newsstands on the Information Superhighway. *Michigan Telecommunications and Technology Law Review*, Vol. 20, 2013, 103. o. Elérhető: <http://goo.gl/2L68VP>.

28 Doh-Shin JEON – Nikrooz NASR: News Aggregators and Competition Among Newspapers in the Internet. *Toulouse School of Economics Working Paper*, No. 12–20, 2012, 2. o. Elérhető: <http://goo.gl/rIPcrq>.

29 Heidi J. S. TWOREK – Christopher BUSCHOW: Changing the Rules of the Game: Strategic Institutionalization and Legacy Companies' Resistance to New Media. *International Journal of Communication*, Vol. 10, 2016, 2129. o. Elérhető: <http://goo.gl/g2EO2s>.

30 TWOREK – BUSCHOW: i. m. (2016) 2126.

31 Lásd még: Georg NOLTE: Zur Forderung der Presseverleger nach Einführung eines speziellen Leistungsschutzrechts – Eine kritische Auseinandersetzung. *Zeitschrift fuer Geistiges Eigentum*, Vol. 2, 2010, 165–195. o.

32 COMPUTER & COMMUNICATION ASSOCIATION (a továbbiakban: CCIA): *Understanding "Ancillary Copyright" in the Global Intellectual Property Environment*. White Paper, 2015, 2. o. Elérhető: <http://goo.gl/nGSR9d>.

azon év augusztus 1. napjával lépett hatályba a német szerzői jogi törvény³³ módosításaként.³⁴ A jogszabály³⁵ kizárólag a sajtótermékek előállítóit (*der Hersteller eines Presseerzeugnisses/The producer of a press product*) – mint az újonnan kialakított szomszédos jog jogosultját – ruházta fel a sajtótermékek, újságcikkek (*Presseerzeugnis/press product*) vagy azok részeinek gazdasági célból történő közzétételéhez fűződő joggal, a kapcsolódó jogi természetből fakadóan akár a szerzői jog által nem védett tartalmak tekintetében is. E jog alól kivételt képez, ha egyes szavakról vagy rendkívül rövid kivonatokról van szó (*einzelne Wörter oder kleinste Textauschnitte/the smallest of text excerpts*), ezzel egy *de minimis* jellegű korlátozást építve a szakaszba, bár fontos kihangsúlyozni, hogy ezen rövid kivonatok fogalmát nem definiálja a jogszabály szövege. A jog – egészen egyedi módon – a publikációtól, nyilvánosságra hozataltól számított egy éven át él, feltehetően megalkotva ezzel az eddigi legrövidebb időn át oltalmat biztosító kapcsolódó jogot. Mivel a korlátozás első sorban a piacvezető Google „News” elnevezésű szolgáltatására szűkíti a kapcsolódó jog gyakorlását,³⁶ a jogintézményt több helyen a „Google Tax” (Google Adó) gúnynéven emlegetik.³⁷

A Google – mintegy válaszul a jogintézmény bevezetésére – eltávolította keresési találatai közül a német oldalakra mutató linkekhez kapcsolódó – a cikkekben vett rövid részletet tartalmazó – ún. *snippet*-eket.³⁸ A VG Media reakcióként a 2014. évben versenyfelügyeleti eljárást kezdeményezett a német versenyhatóság, a *Bundeskartellamt* előtt, mivel álláspontja szerint a Google ezen tevékenysége erőfölénnyel való visszaélést valósított meg. Az érvelés nem fogott helyt, ugyanis a *Bundeskartellamt* álláspontja szerint³⁹ a VG Media panaszában nem tudott megfelelő bizonyítékot felhozni arra vonatkozóan, hogy a Google valóban visszaélt volna erőfölényével, továbbá a Google nem köteles jogdíjat fizetni, ha nem kíván a kapcsolódó jog által védett tartalmakat felhasználni.⁴⁰ Ugyanakkor a német versenyhatóság jelezte, hogy a közös jogkezelő panaszától függetlenül közelről nyomon követi

a Google sajtókiadói joggal kapcsolatos tevékenységét, és ha szükséges, hivatalból is eljárást fog indítani.⁴¹

A sajtókiadói jogot nemzeti jogába helyező második állam Spanyolország volt. A spanyol sajtókiadói jogi szabályozást 2014. november 4. napján fogadták el, és 2015. január 1. napján lépett hatályba⁴² a spanyol szellemi alkotásokról egységesen szóló törvény⁴³ módosításaként.

A szabályozás a német jogintézményhez hasonlítva jelentős pontokon mutat egyezéseket: ugyanúgy egy kapcsolódó jogról van szó, amelyet közös jogkezelő szervezet útján lehet gyakorolni, szintén van szerepe a felhasználás kereskedelmi jellegének az díjfizetési igény szempontjából, és ugyancsak védelem alá helyez műnek nem minősülő oltalmi tárgyakat is.⁴⁴ A spanyol megoldás vizsgálata során azonban több eltérést is megfigyelhetünk. Így a spanyol szabályozás nem csupán a sajtótermékekre terjed ki, hanem a tartalmak jóval szélesebb körét és ezáltal más tárgyú aggregátor szolgáltatásokat is a sajtókiadói jogi szabályozás hatálya alá von.⁴⁵ Emellett a jogszabály kifejezetten rögzíti, hogy a biztosított szomszédos jogról, és az ezzel járó díjigényről lemondani nem lehet, megelőzve ezzel a német kiadók fentiekben ismertetett, ingyenes engedélyezésre vonatkozó gyakorlatához hasonló eseteket.⁴⁶

A spanyol sajtókiadói jog a német előképéhez hasonlóan sok vitát generált: a Google tiltakozás- és reakcióképpen még a hatálybalépés előtt, 2015 decemberében elérhetetlenné tette Google News szolgáltatását az országban.⁴⁷ A NERA gazdasági elemző szervezet továbbá egy 88 oldalas hatástanulmányban foglalta össze a sajtókiadói jog hatálybalépésének többnyire negatív következményeit, így például az online újságok elérési száma átlagosan 6%-kal csökkent, míg a kisebb újságoknál ez a szám már 14% volt.⁴⁸

A német és spanyol szabályozás nem ért el átütő sikert, ezért különösen nagy jelentőséggel bírt, hogy az Európai Unió jogalkotása felkarolta a problémát, és irányelvi szinten

33 Urheberrechtsgesetz vom 9. September 1965 (BGBl. I S. 1273) (a továbbiakban: UrhG.).

34 Bo VESTERDORF: The Effect of Failure to Notify the Spanish and German Ancillary Copyright Law. *European Intellectual Property Review*, Iss. 5, 2015, 1. o. Elérhető: <http://goo.gl/k0yoJ9>. Bundesgesetzblatt Jahrgang 2013, Teil I Nr. 23, 2013. május 14. Elérhető: <http://goo.gl/nJON27>.

35 A vizsgálat tárgyává tett angol nyelvű szöveg elérhető: <http://goo.gl/fPzUz6>. Német nyelven: <https://goo.gl/KaPXDz>.

36 Guido WESTKAMP: The new German publisher's right – a violation of European Law? A comment. *Queen Mary Journal of Intellectual Property*, Vol. 3, No. 3, 2013, 243. o.

37 Lásd pl.: Catherine STUPP: Fight over 'Google tax' brews ahead of autumn copyright proposal. *EurActiv.com*, 2016. április 7. Elérhető: <http://goo.gl/xoFnHJ>, és Greg STERLING: German "Ancillary Copyright" Law To Go Into Effect, Imposes Limits On Search Results. *Searchengineland.com*, 2013. május 16. Elérhető: <http://goo.gl/o3h9kD>.

38 Andreas BECKER: German publishers vs. Google. *DW.com*, 2014. október 30. Elérhető: <http://goo.gl/dyplX7>.

39 A *Bundeskartellamt* B6-76/14. sz. döntése. Elérhető: <https://goo.gl/IUA6Ru>.

40 Christian KERSTING – Sebastian DWORSCHAK: Leistungsschutzrecht für Presseverlage: Müsste Google wirklich zahlen? – eine kartellrechtliche Analyse. *NZKart - Neue Zeitschrift für Kartellrecht*. 2013, 4., 19. o. Elérhető: <http://goo.gl/iINJk>. VESTERDORF: i. m. (2015) 2.

41 BUNDESKARTELLAMT: Beschwerde der VG Media bietet keine hinreichende Basis für Einleitung eines förmlichen Missbrauchsverfahrens gegen Google. Sajtóközlemény, 2014. augusztus 22. Elérhető: <http://goo.gl/dYNp8m>.

42 A vizsgálat tárgyává tett angol nyelvű szöveg elérhető: <http://goo.gl/ZuEKBA>. Az eredeti, spanyol nyelvű előterjesztést lásd: <http://goo.gl/nLMvWw>.

43 Ley N° 21/2014, de 4 de noviembre, por la que se modifica el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual aprobado por Real Decreto Legislativo 1/1996, de 12 de abril, y la Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil.

44 *Electronic content*, szemben a német *press product* megjelöléssel. Lásd még: CCIA: *Spanish IP Proposal Targets U.S. Internet Firms*. Backgrounder, 2014, 1–2. o.

45 Raquel XALABARDER: The Remunerated Statutory Limitation for News Aggregation and Search Engines Proposed by the Spanish Government – Its Compliance with International and EU Law. *IN3 Working Paper Series*, 2014, 7. o. Elérhető: <http://goo.gl/IIRoqm>.

46 VESTERDORF: i. m. (2015) 3.

47 TÓTH Andrea: A linkelés jelene és jövője az Egyesült Államok és az Európai Unió joggyakorlata alapján. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 2016/1. sz., 77. o.

48 Pedro Posada de LA CONCHA – Alberto Gutiérrez GARCÍA – Hugo Hernández COBOS: *Impacto del Nuevo Artículo 32.2 de la Ley de Propiedad Intelectual – Informe para la Asociación Española de Editoriales de Publicaciones Periódicas*. NERA, 2015, 9. o. Elérhető: <http://goo.gl/lkl84d>, és Joe MULLIN: New study shows Spain's "Google tax" has been a disaster for publishers. *Ars Technica.com*, 2015. július 30. Elérhető: <http://goo.gl/QdXbWw>.

harmonizálta a jogintézményt, ezzel szignifikánsan erősebb tárgyalási helyzetbe hozva a tagállami kiadókat. Jelenleg még – tekintve, hogy a szabályozás igen rövid ideje van csak hatályban, ráadásul a CDSM irányelvet nem minden tagállam ültette még át – nem látható tisztán, hogy az új szomszédos jog érdemi pluszbevételt tud-e majd generálni a kiadók oldalán.

Jó példa erre Franciaország, ahol jóval az átültetési határidő előtt implementálták már a CDSM irányelv 15. cikkében található szabályozást, ugyanakkor a felhasználókat egyelőre nem sikerült érdemi jogdíjfizetésre bírni, a francia versenyhatóság szigorú fellépése⁴⁹ ellenére sem. Szintén ide kapcsolódik Ausztrália példája is, ahol egy hasonló – bár nem szerzői jogi – szabályozás szintén komoly vitákat váltott ki.⁵⁰

3.2. A HAZAI SZABÁLYOZÁS

A hazai szabályozás tekintetében fontos dogmatikai előkérdés volt, hogy az új jogintézményt az előadóművészi vagy filmelőállítói jogokhoz hasonló szomszédos jogként, vagy az adatbázis-előállítók kizárólagos jogaihoz hasonló, *sui generis* kapcsolódó jogként kerüljön szabályozásra. Tekintettel arra, hogy előbbihez a sajtókiadói jog több hasonlóságot mutat, ezen megoldás került elfogadásra.

Szintén fontos előkérdés volt – amely az Sztj.-t érintő jogalkotási folyamatban egyébként újra és újra felmerül –, hogy az egyes terminusok tekintetében az Sztj. saját fogalomrendszer alakítson ki, vagy támaszkodjon a médiajogi jogszabályok definícióihoz.⁵¹ Az első szövegjavaslatok megpróbálták a CDSM irányelv által megteremtett fogalmakat a legközelebb álló, már rendelkezésre álló médiajogi terminusokkal összehangolni, ugyanakkor teljes átfedés egyik definíció esetében sem volt elérhető, így végül az Sztj.-ben saját fogalomrendszer került elfogadásra.

Az új szomszédos jog egyedi engedélyezés útján gyakorolható, ami értelemszerűen nem zárja ki, hogy a jogosultak önkéntes közös jogkezelő szervezetet hozzanak létre a hatékonyabb jogérvényesítés érdekében. Előírt vagy kötelező közös jogkezelés elrendelésére nem volt jogi lehetőség, ugyanis a CDSM irányelv⁵² ennek bevezetését ahhoz a feltételhez köti, hogy a jog egyedi gyakorlása „*körülmenyes és nehezen kivitelezhető*” legyen, ugyanakkor ennek felmérése az új kizárólagos jog bevezetésénél – ahol a korábbiakban nem volt egyedi joggyakorlás – nem lehetséges.

Az Sztj. fogalomrendszerében sajtókiadványnak minősül az a főként újságírói jellegű irodalmi művekből álló – akár egyéb műveket vagy szomszédos jogi teljesítményeket is tartalmazó – gyűjtemény, amely egy azonos cím alatt megjelenő

időszakos vagy rendszeresen aktualizált kiadvány, célja a nyilvánosság tájékoztatása hírekről vagy más témákról, és valamely szolgáltató kezdeményezésére, szerkesztői felelősségére és ellenőrzése mellett jelenik meg sajtótermékben.⁵³

Mivel a védelem a művekből álló gyűjteményen alapul, ebből adódóan értelemszerűen kiesnek a védelem köréből a kizárólag tényeket és napi híreket tartalmazó, egyéni, eredeti jellegűnek nem tekinthető kiadványok. Szintén nem minősül sajtókiadványnak a tudományos céllal kiadott időszaki kiadvány. Nem vonatkozik továbbá a védelem azon weboldalakra, blogokra sem, amelyek olyan tevékenység keretében nyújtanak szolgáltatást, amelyeket nem egy szolgáltató – például hírszolgáltató – kezdeményezése, szerkesztői felelőssége és ellenőrzése keretében végeznek.⁵⁴

A sajtókiadó értelemszerűen az, aki a sajtókiadványt kezdeményezésére, szerkesztői felelősségére és ellenőrzése mellett kiadja.

A sajtókiadvány kiadójának hozzájárulása szükséges ahhoz, hogy a sajtókiadványt vezeték útján vagy bármely más eszközzel vagy módon úgy tegyék a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhassák meg, és a fenti célból elektronikus úton többszöröztek, amennyiben a felhasználást az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó természetes, illetve jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet⁵⁵ valósítja meg. Láthatjuk tehát, hogy a sajtókiadói szomszédos jog különlegesnek tekinthető olyan szempontból, hogy kizárólag online környezetben megvalósuló felhasználások tekintetében ad kizárólagos jogokat a jogosultnak.

A sajtókiadvány kiadóját az engedélyezett felhasználásokért díjazás illeti meg, amelyből köteles megfelelő mértékű részesedést biztosítani a sajtókiadványban megjelent művek szerzőinek is.

Nem szükséges a sajtókiadvány kiadójának hozzájárulása a nyilvánosságra hozott sajtókiadványra mutató hiperhivatkozás, sajtókiadvány egyes szavai vagy nagyon rövid részletei, vagy sajtókiadvány egyéni felhasználók általi magáncélú vagy nem kereskedelmi célú felhasználásához. Az új kiadói szomszédos jog alól tehát három kivétel van: az első a hiperhivatkozásokat – vagyis pusztán linkelést – veszi ki a rendelkezés hatálya alól. A második kivétel egyes szavak, illetve nagyon rövid részletek felhasználását teszi lehetővé engedély nélkül, az utolsó kivétel pedig az egyéni felhasználók magán- vagy nem kereskedelmi célú felhasználását mentesíti, beleértve az e felhasználók által történő felhasználást is. Emellett az Sztj. IV. Fejezetében biztosított szabad felhasználások irányadóak e jog esetében is, beleértve az idézést is.

Az új szomszédos jog vonatkozásában a védelmi idő a sajtókiadvány első nyilvánosságra hozatalát követő év első napjától számított két évig illeti meg a jogosultat (ezzel a sajtókiadói szomszédos jog lett a legrövidebb védelmi idejű

49 Laura KAYALI: Google slapped with €500M fine in French press publishers case. *Politico.eu*, 2021. július 13. Elérhető: <https://www.politico.eu/article/french-competition-authority-fines-google-500m-euros-press-publishers-case/>.

50 Chandler THORNTON – Michelle TOH: Australia passes new law requiring Facebook and Google to pay for news. *CNN Business*, 2021. február 25. Elérhető: <https://edition.cnn.com/2021/02/24/media/australia-media-legislation-facebook-intl-hnk/index.html>.

51 Pl. a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról 2010. évi CLXXXV. törvény lehet e körben releváns.

52 Lásd a CDSM irányelv 12. cikk (2) bekezdését.

53 Sztj. 82/A. §.

54 Lásd a CDSM irányelv (56) preambulumbekzdését és a Módtv. kapcsolódó indokolását.

55 Az Sztj. itt az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről 2001. évi CVIII. törvény 2. § k) pontja szerinti szolgáltató fogalommal operál.

szellemi tulajdonjog). Az Sztj. átmeneti rendelkezései⁵⁶ ugyanakkor – az uniós joggal való összhang érdekében – rögzítik, hogy ha a sajtókiadványt 2019. június 6. napján (vagyis a CDSM irányelv hatálybalépésének napján) vagy azt követően hozták nyilvánosságra, az új szomszédos jogok megilletik a sajtókiadvány kiadóját. A sajtókiadvány kiadója ezen kizárólagos jogait csak a 2021. június 1. napján (az átültető törvény hatálybalépésének napján), vagy ezt követően megvalósult felhasználások tekintetében gyakorolhatja.

4. A TARTALOMMEGOSZTÓ SZOLGÁLTATÓK ÚJ FELELŐSSÉGI RENDSZERE

A CDSM irányelv 17. cikke számos tekintetben újragondolta a tartalomjegyző szolgáltatókra⁵⁷ vonatkozó felelősségi rendszert, ugyanis egy lényegesen új szabályozás került bevezetésre.

A felelősségi rendszer reformjának indokaként azonosítható egyrészt, hogy a tartalomjegyző szolgáltatások felhasználói bázisának folyamatos növekedésével egyre több jogosulatlanul feltöltött mű vált elérhetővé az üzemeltetett honlapokon. Másrészt a szerzők a felhasználók által feltöltött, jogosított tartalmak vonatkozásában, a jogosultak és a szolgáltatók közötti, egyenlőtlen alkupozíciók következtében nem részesültek megfelelő kompenzációban, ezzel a bevételek egyenlőtlen elosztását előidézve (más néven *value gap* probléma).⁵⁸

Azonban a CDSM irányelvet megelőző szabályozás túlságosan tág teret engedett a tartalomjegyző szolgáltatók számára azzal, hogy a jogosulatlanul feltöltött műveket illetően csak korlátozott mértékben voltak felelősségre vonhatók. Tekintettel arra, hogy ez a közvetett felelősségi rendszer nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, nem teljesítette az elvárásokat, egy olyan új szabályozásra volt szükség, amely hatékony eszközt és jogalapot ad a jogosultak számára, egyúttal leképezi a hatékony szabályozás hiányában kialakult piaci modelleket, a rendelkezésre álló technológiai lehetőséget szem előtt tartva. Mindezeket figyelembe véve került elfogadásra a CDSM irányelv 17. cikke, amely már közvetlen felelősségre vonást ír elő a tartalomjegyző szolgáltatók számára a szerzői jogosultakkal kötött felhasználási engedély hiányában – bezárva ezzel a kifogásolt értékkülönbözeti rést.⁵⁹ Jelen fejezet az ehhez fűződő felelősségi rendszer elemzését, a kapcsolódó

kivételek körét, valamint annak átültetés során felmerült egyes dogmatikai kérdéseket elemzi.

4.1. KÖZVETETT ÉS KÖZVETLEN FELELŐSSÉGI RENDSZER

A CDSM irányelv 17. cikke a korábban hatályos szabályozással ellentétben kimondja, hogy a tartalomjegyző szolgáltatók tevékenységükkel szerzői jogi felhasználást végeznek, amikor a nyilvánossághoz közvetítik a felhasználók által feltöltött műveket, ennek vonatkozásában pedig közvetlen felelősséggel tartoznak. Ennek eredményeként a tartalomjegyző szolgáltatóknak felhasználási engedélyt kell szerezniük, amennyiben pedig ez nem lehetséges, az online tartalomjegyző szolgáltatóknak „minden tőlük telhetőt meg kell tenniük”⁶⁰ a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően annak elkerülésére, hogy szolgáltatásaikon keresztül az érintett jogosultak által meghatározott, nem engedélyezett művek és szomszédos jogi teljesítmények elérhetőek legyenek. Ezzel a szóban forgó online platformok eddigi közvetítő szerepköréből⁶¹ átléptek a felhasználók által feltöltött jogszértlő tartalmak kiszűréséért felelős „aktív kapuőr” szerepébe.⁶²

Korábban a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló 2000/31/EK irányelve (a továbbiakban: Elker irányelv) 14. cikkében foglalt rendelkezései voltak elsődlegesen irányadóak a tartalomjegyző szolgáltatók számára, amely szerint a közvetítő szolgáltató mentesül a felelősség alól a felhasználó által elkövetett jogsértés esetén mindaddig, amíg nincs tudomása róla, továbbá eleget tesz az előírt értesítési és eltávolítási eljárásnak. Ezzel szemben a CDSM irányelv 17. cikk (3) bekezdése előírja, hogy ezen felelősségkorlátozás nem érinti a nyilvánossághoz közvetítést végző tartalomjegyző szolgáltatókat, számos olyan proaktív lépésre készítve ezzel őket, mint a tartalomfelismerő eszközök használata jogsértlő tartalmak szűrésére. Ugyanakkor a CDSM irányelv az Elker irányelv 15. cikkéhez hasonlóan tiltja az általános nyomon követési kötelezettséget, azzal a különbséggel, hogy a CDSM irányelv 17. cikke már előírja, hogy a tartalomjegyző szolgáltatóknak a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően meg kell tenniük minden tőlük telhetőt a jogsértlő tartalmakhoz való hozzáférés megakadályozására.

A CDSM irányelv hatálybalépésével a tartalomjegyző szolgáltatók felelősségi rendszere lényegesen szigorúbb keretek között került újragondolásra, ugyanis a 17. cikk (4) bekezdésének értelmében felhasználási engedély hiányában kizárólag egy több komponensből álló kimentési feltételrendszer

56 Sztj. 111/J. § (1) bekezdés.

57 Ilyen tartalomjegyző platformoknak minősülnek azok a szolgáltatók, amelyeknek fő vagy egyik fő célja a szolgáltatás igénybe vevője által feltöltött, jelentős mennyiségű, szerzői jogi védelem alatt álló mű vagy szomszédos jogi teljesítmény a) tárolása, b) nyilvánossághoz közvetítése, ideértve a nyilvánosság számára lehívásra hozzáférhetővé tételét is, és c) üzletszerű összerendezése, és népszerűsítése.

58 UJHELYI Dávid: Breaking News: Megállapodás született a GEMA és a YouTube között. *Copy21 blog*, 2016. november 1. Elérhető: <https://copy21.com/2016/11/breaking-news-megallapodas-szuletett-a-gemas-a-youtube-kozott/>.

59 Micheal STEDMAN: Mind the Value Gap: Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market. 2019. szeptember 1., 5. o. Elérhető: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3810144.

60 CDSM irányelv 17. cikk (4) bekezdés.

61 Sebastian Felix SCHWEMER – Tobias MAHLER: Legal Analysis of the Intermediary Service Providers of Non-hosting Nature. *University of Copenhagen Faculty of Law Research Paper*, No. 2021-108, 2020, 32. o. Elérhető: <https://ssrn.com/abstract=3798494>.

62 Giancarlo FROSIO – Sunimal MENDIS: Monitoring and Filtering: European Reform or Global Trend?, *The Oxford Handbook of Online Intermediary Liability, Oxford University Press 2020*, 2019, 4. o. Elérhető: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3450194.

teljesítése esetén mentesülhetnek a felelőség alól: minden tőlük telhetőt megtettek a) az engedély megszerzése érdekében, b) a hozzáférhetőség megakadályozására, valamint c) a jogosulatlan tartalom eltávolítására és a jövőbeli hozzáférhetetlensége érdekében.⁶³ LÁBODY szavaival élve a CDSM irányelv 17. cikkének elfogadását egy Richter-skála szerinti 9-es erősségű rengéshez hasonlíthatjuk, tekintettel arra, mekkora mértékű változást hivatott előidézni a szerzői jogi keretrendszer környezetében.⁶⁴ A változás egyértelműen érzékelhető, hiszen ezen „best efforts” klauzulának is nevezett mentesülési mechanizmus adott megfelelő jogi keretet is a tartalommegosztó szolgáltatók által használt szűrési algoritmusok és programok számára.

Mindezek mellett a CDSM irányelv (66) preambulum-bekezdése is előírja a szolgáltatók számára, hogy engedély hiányában minden tőlük telhetőt meg kell tenniük a szakmai gondosság magas szintű ágazati normáinak megfelelően, azonban ezt, ahogyan azt a (70) preambulumbekezdés is említi, kizárólag az alapjogok biztosításának garanciájával tehetik meg.

A CDSM felelőségi rendszerét a Módtv. az V. fejezetben egy külön „tartalommegosztó szolgáltatókra vonatkozó rendelkezések” elnevezésű alfejezettel kívánta rendezni, amelyen belül a „best efforts” klauzulával az 57/E. § foglalkozik. Ezzel kapcsolatosan a tagállamok számára az egyik legnagyobb kihívást érdekes módon nem feltétlenül az átültetéshez kapcsolódó jogértelmezési nehézségek, sokkal inkább a klauzula irányelvhez hű fordítása okozta, amely kielégítően integrálja az általa bevezetett új jogintézményt. A „best efforts” egy eddig nem létező, új, önálló felelőségi mércét vezetett be, így a hozzáillő fordítása kulcsfontosságú volt a 17. cikk megfelelő alkalmazása érdekében. Egy esetleges helytelen fordítás jogharmonizációs problémákat eredményezhet, valamint hosszú távon károsan hathat a jogbiztonságra, ezzel veszélyeztetve nemcsak a felhasználók alapvető jogait, de a gazdasági szereplők piaci gyakorlatát is.⁶⁵ LARROYED szerint a tagállamok számára három helyes megközelítése van a fordításnak: a) szó szerinti fordítás, b) „észszerű erőfeszítésként” való fordítás, c) egy teljesen új konstrukció alkotása a lexikai hiányosságokból adódóan.⁶⁶ Tekintettel arra, hogy a magyar jogrendszerben ehhez hasonló felelőségi rendszer eddig nem létezett, a jogalkotó egy új konstrukció megalkotása mellett döntött. Eszerint:

„(2) A tartalommegosztó szolgáltató mentesül a felelőség alól, ha bizonyítja, hogy a) az adott helyzetben általában

63 CDSM irányelv 17. cikk (4) bekezdés.

64 LÁBODY Péter: Szerzői jogi „user-szabadságok” a globális tartalommegosztó platformokon. *In Medias Res*, 2021/1. sz., 103. o. Elérhető: <https://media-tudomany.hu/wp-content/uploads/sites/13/2021/06/imr-2021-1-09.pdf>.

65 Aline LARROYED: Assessing the translations of Article 17 DCDSM: finding the delicate balance and specific context defining the ‘best efforts’ concept. *Kluwer Copyright Blog*, 2020. december 21. Elérhető: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2020/12/21/assessing-the-translations-of-article-17-dcdsm-finding-the-delicate-balance-and-specific-context-defining-the-best-efforts-concept/>.

66 Aline LARROYED: When Translations Shape Legal Systems: How Misguided Translations Impact Users and Lead to Inaccurate Transposition – The Case of ‘Best Efforts’ Under Article 17 DCDSM. 2020. november 30., 4. o. Elérhető: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3740066.

elvárható legnagyobb gondossággal járt el a felhasználási engedély megszerzése érdekében, [...]”

Az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondossággal való eljárás fordulata figyelembe veszi a Polgári Törvénykönyv⁶⁷ felelőségi rendszerét is azzal, hogy hasonló megfogalmazást használ a polgári jogból ismert „adott helyzetben általában elvárható” magatartásra. A felelőségi mércé elválik az elvárható magatartás elvétől, és bevezet egy új, önálló felelőségi mércét a CDSM irányelv által meghatározott „best efforts” mércéhez igazodva, amely az adott helyzetben általában elvárható legnagyobb gondossággal való eljárási mércéként került átültetésre. Ennek megfelelően a LARROYED által is említett lehetőségként egy új konstrukció került bevezetésre, mivel a CDSM irányelv egy olyan *sui generis* felelőségi rendszert alkotott, amelyet nem lehetett megfeleltetni az általunk ismert polgári jogi szófordulatoknak. A „best efforts” klauzula egy lényegesen magasabb szintű felelőségi kritérium, amelynek jellege nem abszolút, de az eddig ismert általános felelőségi alakzatnál kiterjedtebb.

Mivel a tagállamok számára különös nehézségeket okozott a 17. cikk implementálása, a Bizottság 2021. június 4. napján nyilvánosságra hozta az ezzel kapcsolatos nem kötelező hatályú iránymutatását (a továbbiakban: Iránymutatás).⁶⁸ Az Iránymutatás számos tekintetben hasznos támpontként szolgálhat azon tagállamok számára, amelyek a legutolsó pillanatra hagyták az irányelv átültetését tekintettel arra, hogy egy munkanappal az irányelv implementációs határideje előtt hozta nyilvánosságra a Bizottság.

Az Iránymutatás mindenekelőtt rögzíti, hogy a 17. cikk az InfoSoc irányelv 3. cikkéhez, valamint az Elker irányelv 14. cikkéhez mérten *lex specialis*ként értelmezendő, a már létező jogi rendelkezések tisztázására szolgál. A Bizottság azt is kiemelte, hogy a tagállamoknak szó szerint szükséges átültetniük nemzeti jogszabályaikba a 17. cikk (7) bekezdésének második részéből származó kötelező kivételeket, így az idézetet, kritikát, paródiát, stílusutánezatot vagy karikatúrát is. Továbbá tekintettel arra, hogy az Iránymutatás az alapjogok, valamint a kivételek és korlátozások alkalmazása között szükséges egyensúlyra különös figyelmet fordít, az Iránymutatás vizsgálja a tartalommegosztó szolgáltatók szűrési kötelezettségével kapcsolatban felmerült dilemmákat.⁶⁹

A Bizottság szerint elkerülhetetlen a tartalommegosztó szolgáltatók által alkalmazott automata tartalomfelismerő programok alkalmazása, valamint az első ezzel kapcsolatos szembetűnő állásfoglalás a teljesen automatizált *ex ante*, azaz a tartalom platformra való felkerülése előtti szűrés korlátozott lehetőségeinek árnyalása volt, amely korábban kizárólag a nyilvánvalóan jogsértő tartalmak ilyenfajta blokkolását engedélyezte volna.⁷⁰ A végleges iránymutatásban a Bizottság

67 A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény.

68 A digitális egységes piacon a szerzői jogról szóló (EU) 2019/790 irányelv 17. cikkével kapcsolatos iránymutatás elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0288&from=EN>.

69 Julia REDA: European Commission back-tracks on user rights in Article 17 Guidance. *Kluwer Copyright Blog*, 2021. június 4. Elérhető: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/06/04/european-commission-back-tracks-on-user-rights-in-article-17-guidance/>.

70 COMMUNIA ASSOCIATION: Open letter on Article 17: Is the Commission about to abandon its commitment to protect fundamental rights? 2021. április 20. Elérhető: <https://tinyurl.hu/7YFxl>.

lényegesen kiszélesítette a felhasználói tartalmak *ex ante* blokkolását egy olyan kivétel bevezetésével, mely szerint amennyiben jelentős gazdasági kárt feltételez (pl. egy idő előtt kiszivárogtatott film- vagy zenerészlet) egy adott tartalom esetében ajogosult, az ilyen tartalmak előzetes megjelölés („*earmarking*”) mellett szintén automatikusan eltávolításra kerülhetnek. Az Iránymutatás ezen részét illetően számos kérdőjel merül fel: mi tartaná vissza a jogosultakat attól, hogy egy ilyen részletszabályoktól mentes kivétellel a jogosultak ne éljenek vissza túlzó mértékben?⁷¹ A felhasználók véleménynyilvánítási jogának korlátozását miért igazolja a jelentős gazdasági kár fennállásának lehetősége?⁷²

A javaslatokból ítélve féltő, hogy a Bizottság rákényszerítené a szolgáltatókat a tartalmak túlzott szűrésére, kockáztatva ezzel a felhasználók Chartában foglalt alapjogainak korlátozását.

A fentiek tükrében az Iránymutatás meglehetősen hézagoss, ugyanis a dokumentum fundamentuma az alapjogi összetűzések orvoslása lenne, azonban a Bizottság által adott válaszok legtöbbször erre nem tűnnek alkalmasnak. Mindenesetre az iránymutatás kiválóan rámutat arra, hogy mekkora jogértelmezési nehézségeket okoz a 17. cikk mind a jogalkotó, mind az érintett felek számára. Az Iránymutatás elemzését követően megállapításra került, hogy a Módtv. közel maradéktalanul megvalósította a Bizottság elvárásait a 17. cikkel kapcsolatban, így mindössze technikai pontosításokra van szükség a CDSM irányelv megfelelése érdekében az elkövetkezendő Sztj.-módosítás során.

A 17. cikket érintő dilemmákat Lengyelország drasztikusabb módon kívánta feloldani: megsemmisítési keresetet nyújtott be elsődlegesen a 17. cikk (4) bekezdés *b)* és *c)* pontjára, másodlagosan az egész 17. cikkre vonatkozóan a Charta 11. cikkével való összeütközésből adódóan. A keresettel kapcsolatosan 2021. július 15. napján ismertették SAUGMANDSGAARD ØE főtanácsnok indítványát, amely szerint a 17. cikk, habár kétségtelenül interferál a szóban forgó alapjoggal, alapvetően nem összeegyeztethetetlen a Chartában foglalt véleménynyilvánítási szabadsággal, ugyanis a kérdéses cikkben foglalt garanciák megfelelő mértékben biztosítják a felhasználók véleménynyilvánításhoz való jogát.⁷³ Ezen alapvetésen túl a főtanácsnok számos segítő támpontot is nyújt a tartalommosztó szolgáltatók által alkalmazott lehetséges szűrés mechanizmusokhoz.⁷⁴

Mivel azonban sem az Iránymutatás, sem pedig SAUGMANDSGAARD ØE főtanácsnok indítványa nem kötelező érvényű, valamint számos esetben ambivalens megoldásokat kínál, a 17. cikket érintő ellentmondásos kérdések

szabályozásában továbbra is a jövőbeli joggyakorlat, valamint a piaci szereplők tapasztalatai lesznek irányadóak.

4.2. RÉGI ÉS ÚJ KIVÉTELEK

A CDSM irányelv 17. cikk (7) bekezdése rögzíti, hogy az új, közvetlen felelősségi rendszer⁷⁵ nem eredményezheti a kivételek vagy korlátozások alá eső felhasználások megakadályozását. Ennek körében a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy a felhasználók élhessenek az idézés, kritika, ismertetés, illetve karikatúra, paródia vagy utáncat készítése céljából történő szabad felhasználások lehetőségével.⁷⁶ Ennek indoklásául a CDSM irányelv (70) preambulumbekzdése alapjogi kiindulópontból, elsősorban a véleménynyilvánítási szabadságból fakadóan az alábbiakat tartalmazza:

„Az online tartalommosztó szolgáltatók által a jogosultakkal együttműködésben hozott intézkedések nem érintetik a szerzői jogra vonatkozó kivételek és korlátozások alkalmazását, különösen azokat, amelyek garantálják a felhasználók szabad véleménynyilvánítását. A felhasználók számára lehetővé kell tenni, hogy a felhasználók által szövegídezés, kritika, ismertetés, karikatúra, paródia vagy utáncat céljára készített tartalmat feltöltsék és hozzáférhetővé tegyék. Ez különösen fontos az Európai Unió Alapjogi Chartájában (a továbbiakban: a Charta) foglalt alapvető jogok – különösen a véleménynyilvánítási szabadsága és a művészet szabadsága –, valamint a tulajdonhoz, többek között a szellemi tulajdonhoz való jog közötti egyensúly megteremtése érdekében. E kivételeket és korlátozásokat ezért kötelezővé kell tenni annak biztosítása érdekében, hogy a felhasználók Unió-szerte egységes védelemben részesüljenek. [...]”

Tehát a CDSM irányelv bizonyos, az InfoSoc irányelvben már ismert kivételek alkalmazását kötelezővé tette,⁷⁷ még ha nem is teljes mértékben, csupán a nyilvánossághoz közvetítés – vagy szűkebben értelmezve a tartalommosztó szolgáltatók által megvalósított nyilvánossághoz közvetítés – tekintetében. Ehhez kapcsolódóan értelmezési nehézséget okozhat, hogy míg a CDSM irányelv 17. cikke alapvetően nem egy új vagyoni jog megteremtését célozza, hanem a meglévő nyilvánossághoz közvetítési jog értelmezésének kiterjesztését,⁷⁸ addig a 17. cikk

71 REDA i. m.

72 COMMUNIA ASSOCIATION: A closer look at the final Commission guidance on the application of Article 17, 2021. június 4. Elérhető: <https://tinyurl.hu/WF9C/>.

73 C-401/19. sz. ügy főtanácsnoki indítványa elérhető: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=244201&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2018925>.

74 Lásd bővebben: Bernd Justin JÜTTE: On the necessity of filtering online content and its limitations: AG Saugmandsgaard Øe outlines the borders of Article 17 CDSM Directive. *Kluwer Copyright Blog*, 2021. július 20. Elérhető: <http://copyrightblog.kluweriplaw.com/2021/07/20/on-the-necessity-of-filtering-online-content-and-its-limitations-ag-saugmandsgaard-oe-outlines-the-borders-of-article-17-cdsm-directive/>.

75 Laura ROZENFELDOVA – Pavol SOKOL: Liability Regime of Online Platforms New Approaches and Perspectives. *EU and Comparative Law Issues and Challenges Series*, Vol. 3, 2019, 870–873. o.

76 Gerald SPINDLER: The Liability System of Art. 17 DSMD and National Implementation: Contravening Prohibition of General Monitoring Duties. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, Vol. 10, No. 3, 2019, 369. o.

77 Joho Pedro QUINTAIS – Giancarlo FROSIO – Stef van GOMPEL – P. Bernd HUGENHOLTZ – Martin HUSOVEC – Bernd Justin JÜTTE – Martin SENFTLEBEN: Safeguarding User Freedoms in Implementing Article 17 of the Copyright in the Digital Single Market Directive. *Journal of Intellectual Property, Information Technology and Electronic Commerce Law*, Vol. 10, No. 3, 2019, 278. o.

78 Bár a Bizottságnak a 17. cikk vonatkozásában kezdeményezett konzultációja látszólag ezzel ellentétes megközelítést vázolt fel, lásd EUROPEAN COMMISSION: Targeted consultation addressed to the participants to the stakeholder dialogue on Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market, 2020. Elérhető: https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=68591.

(7) bekezdésében található felhatalmazás a tartalomjegyzék szolgáltatók igénybevétele kapcsán említi csak a szabad felhasználások biztosításának kötelezettségét. Kérdés tehát, hogy a CDSM irányelv milyen körben teszi kötelezővé a 17. cikk (7) bekezdésében felsorolt kivételek alkalmazását, ám álláspontunk szerint – mivel a tartalomjegyzék szolgáltatók tevékenysége nyilvánossághoz közvetítésnek tekintendő –, a rendelkezés a teljes nyilvánossághoz közvetítési jog tekintetében irányadó. Ellenkező esetben a nemzeti jogalkotó – ha a kivételt az EU joga által legszűkebben megkövetelt körben kíváná átültetni – csak a tartalomjegyzék szolgáltatókhoz kapcsolódóan is átültethetné a szabad felhasználást, ez – tehát csak a tartalomjegyzék szolgáltatók általi nyilvánossághoz közvetítésre kiterjedő kivétel – ugyanakkor ellentétes lenne a 17. cikk és a nyilvánossághoz közvetítési jog közötti kapcsolatnak a fentiekben kibontott értelmezésével.

Az idézés – amely már a Berni Uniók Egyezmény eredeti, 1886. évi szövegében is ismert volt –⁷⁹ hosszú évtizedek óta része már a hazai szerzői jogi szabad felhasználási rendszernek,⁸⁰ ezért e körben módosítás átvezetésére nem volt szükség.

Ugyanakkor az Sztj.-nek a Módtv.-vel bevezetett 34/A. §-a két, korábban vitatott szabad felhasználást épített be a jogszabályba: a kritikai, ismertetési célú felhasználásokhoz kapcsolódó kivételt és a paródia-kivételt. Mindkét kivétel elsősorban a kreatív alkotómunka ösztönzését és a vélemény szabadság érvényesülését hivatott biztosítani, különösen – de közel sem kizárólagosan – a digitális térben megvalósuló, tömeges felhasználások tekintetében.

A műkritika céljából való szabad felhasználása az Sztj. korábbi rendelkezései alapján is levezethető volt – elsősorban az idézésbe értelmezve –, ugyanakkor a digitalizáció és a *user generated* tartalmak megsokasodása szükségessé tette, hogy ezen felhasználások – és a kapcsolódó felhasználói érdekek – stabilabb, explicit jogi alapokon álljanak. Ilyen szabad felhasználás lehet például, ha egy YouTube csatornán egy filmalkotás bemutatása, elemzése, kritikája alá rövid jeleneteket vágnak be az adott alkotásból.

A paródia-kivétel tekintetében a hazai jogirodalom legjobb esetben is megosztott volt az utóbbi években, a korábbi évtizedekben pedig szinte egyöntetű volt az az álláspont, miszerint nincs szükség kifejezett paródia-kivételre az Sztj.-ben (az InfoSoc irányelv opcionális jelleggel biztosította⁸¹ a kivétel alkalmazását a tagállamoknak, de ezzel korábban – az európai trendekbe nem illeszkedő módon – nem élt a hazai jogalkotó).⁸²

A CDSM irányelv ugyanakkor a hazai jogalkotót is lépéskényszerbe hozta: a nyilvánossághoz közvetítés tekintetében kötelezővé tette a paródia-kivétel, valamint a műkritika vagy ismertetés céljából való felhasználásának megjelenítését

a tagállami jogszabályokban. Ugyanakkor ezen szabad felhasználásoknak a szabad véleménynyilvánításban betöltött szerepe azt indokolta, hogy a jogalkotó teljes egészében használja ki mind a CDSM irányelvben, mind pedig InfoSoc irányelvben kapott felhatalmazást, és az így rendelkezésre álló, szélesebb – tehát nem csak a nyilvánossághoz közvetítésre fókuszáló – keretek között ültesse át a kivételeket.

A paródiacélú szabad felhasználás tartalmi kereteit az Európai Unió joga nemcsak a fenti irányelvek, hanem Európai Unió Bíróságának joggyakorlata útján is meghatározza. A C-201/13. Deckmyn-ügyben⁸³ hozott döntés alapján a felhasználás paródiajellegének megítélése során azt kell figyelembe venni, hogy az eredeti művet felidézte-e, és hogy humort vagy gúnyt fejez-e ki. A szabad felhasználások általános előfeltétele, hogy az eredeti műnek jogszerűen nyilvánosságra kell kerülnie,⁸⁴ ez a 34/A. § tekintetében is irányadó.

Ugyanakkor a paródiacélú felhasználások jogszerűségéhez – a kritikai célú szabad felhasználástól eltérően – nem szükséges az eredeti mű forrásának (ideértve a szerzőt is) feltüntetése, mivel adott esetben a szerzőnek erősebb érdeke fűződik ahhoz, hogy a paródiában található üzenettől elhatárolódjon, mint ahhoz, hogy a paródián szerzőként tüntessék fel.

Az Európai Unió Bíróságának fent hivatkozott döntésével összhangban szintén nem releváns a szabad felhasználás szempontjából, hogy a paródia az eredeti műre irányul, vagy pedig a benne foglalt véleménynyilvánítás egy külső tényezőt vesz célba, a mű felhasználásával (tehát cél vagy eszköz paródia valósul meg).⁸⁵ Ugyancsak irreleváns, hogy a felhasználás közvetetten vagy közvetlenül szolgál-e jövedelemszerzési, vagy jövedelemfokozási célt.⁸⁶

A paródia-kivétel három műfajt (paródia, karikatúra és pastiche) nevesít, ugyanakkor az igazából szükségtelen, mivel az egyes műfajok közötti elhatárolás nehézkes, a paródia pedig szélesen értelmezve mindhárom műfajt lefedheti.⁸⁷

A rendelkezés jelzi továbbá, hogy az eredeti műből való átvételre csak a cél által indokolt terjedelemben kerülhet sor.

Fontos még kiemelni, hogy önmagában a paródia műfaja, a mű ilyen jellege nem sértheti a személyhez fűződő jogokat, köztük az integritást. A paródiacélú felhasználások gyakran erősen kritikus hangvételűek, vagy olyan véleményt fogalmaznak meg, amellyel az eredeti mű szerzője saját becsületére vagy jóhírnevére tekintettel sértőnek ítélt meg, ez azonban nem jelenti, hogy személyhez fűződő jogsérelem valósulna meg. Ezen esetekben a tulajdonhoz való jog és a véleménynyilvánítás szabadsága ütközik egymással, az alapjogok közötti szükségességi-arányossági mérlegelés ugyanakkor a bíróságok hatáskörébe tartozik. Az integritás jogának sérelme

79 Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works, 1886/1979. Magyarországon az irodalmi és a művészeti művek védelméről szóló 1886. szeptember 9-i Berni Egyezmény Párizsban, az 1971. évi július hó 24. napján felülvizsgált szövegének kihirdetéséről szóló 1975. évi 4. törvényerejű rendelet hirdette ki. Elérhető: <https://goo.gl/VyswHS>.

80 Sztj. 34. § (1) bekezdés.

81 InfoSoc irányelv 5. cikk (3) bekezdés k) pont.

82 A korábban domináns álláspontot jól összefoglalják az SZJSZT kapcsolódó szakvéleményei, lásd a 39/2002., 13/2003., 16/08. és 07/19. sz. szakvéleményeket. Ez az álláspont ugyanakkor nem tűnt helytállónak, lásd a Fővárosi Törvényszék 3.P.23.174/2018/26. sz. döntését.

83 C-201/13. Johan Deckmyn v. Vandersteen. Elérhető: <http://goo.gl/l5Mdl7>.

84 C-435/12. ACI Adam döntés. Elérhető: <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=150786&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=13560040>.

85 Anna SPIES: Revering Irreverence – A Fair Dealing Exception for Both Weapon and Target Parodies. *UNSW Law Journal*, Vol. 34, Iss. 3, 2011, 1123. o.

86 Bruce P. KELLER – David H. BERNSTEIN: As Satiric as They Wanna Be: Parody Lawsuits under Copyright, Trademark, Dilution and Publicity Laws. *The Trademark Reporter*, Vol. 85, 1995, 243–244. o.

87 Sabine JACQUES: *The Parody Exception in Copyright Law*. Oxford University Press, 2019, 25–26. o.

jellemzően csak akkor állapítható meg, ha a véleménynyilvánítás kifejezőmódjában túllép az alapjog által biztosított, jogszerű kereteken (pl. diszkriminatív vagy gyűlöletkeltő).⁸⁸ E két jog ütközésének vizsgálata a bíróságok feladata a rendelkezésre álló alapjogi tesztek és a háromlépcsős tesztet használva, továbbá az adott ügy körülményeit mérlegelve.⁸⁹

Annak érdekében, hogy a paródia-kivétel teljességgel érvényesülni tudjon, szükséges a mű egységéhez fűződő jog vizsgálatakor a szabad véleménynyilvánítás alapjogára is tekintettel lenni. A véleménynyilvánítás kereteit meghaladó – pl. diszkriminatív, antiszemita, gyűlöletkeltő tartalmú – felhasználások a továbbiakban is túllépnek a szabad felhasználás körén, így sértik a mű integritásához fűződő jogot.

A 34/A. § szerinti szabad felhasználás nem csupán a kritika, ismertetés vagy paródia, karikatúra, utánczat (*pastiche*) készítésére, hanem minden, a célnak megfelelő felhasználásra (pl. a filmkritikai videómegosztó platformon való közzététele, a parodizáló hangfelvétel kiadása) is kiterjed.

Fontos rámutatni, hogy a gyakorlatban a kritikai, ismertetési és paródiacélú szabad felhasználások sokszor összeosódnak, nem határolhatóak el élesen egymástól, mint például egy zenei videó bemutatása történhet parodisztikus elemek kíséretében.

Álláspontunk szerint mind a kritikai-ismertetési szabad felhasználásnak, mind pedig a paródia-kivételnek az Szjt.-be ültetése – az implementációs kötelezettségtől függetlenül – időszerű volt, az új rendelkezések jelentősen hozzájárulnak a véleményszabadság biztosításához, a kreativitás ösztönzéséhez, és a jogosultak és felhasználók közötti megfelelő egyensúly eléréséhez.

5. KONKLÚZIÓ

Az átültetési erőfeszítések kimagasló eredménye volt, hogy a Magyarország az Európai Unió tagállamai közül – Hollandia után – másodikként ültetette át a CDSM irányelvet.⁹⁰ A szabályozásban érintett szakmai és társadalmi szervezetekkel, illetve piaci szereplőkkel történt közel kétéves, kiterjedt konzultációs

folyamat eredményeként kidolgozott törvénymódosítás – a rendelkezése álló uniós kerek között – megvalósítja a techóriások társadalmi teherviselésbe való, a korábbiakhoz képest hatékonyabb bevonását, a sajtókiadók bevételeinek kompenzációja útján a médiapluralizmus erősödését, egyúttal külön figyelmet fordít a szerzői jogi jogosultaknak a felhasznált tartalmaik felhasználása során keletkezett bevételekből való megfelelő részesedésre.

A Módtv. ugyanakkor az uniós jogharmonizációs kötelezettségen túllépve egyéb eredményeket is felmutat, többek között felülvizsgálja a szerzői jogi felhasználási szerződések irásbeliségére vonatkozó szabályokat, és frissíti az egyes, az analóg felhasználásokhoz szabott magáncélú többszörözéshez köthető szabad felhasználási esetköröket is, ezáltal tovább vezetve az 1999-ben elfogadott törvényt a digitalizáció követelményeihez való igazodás útján.⁹¹

Összességében elmondható, hogy az Szjt. módosítása lehetővé teszi egy hatékonyabban működő szerzői jogi piac támogatását, a jogosultak és a felhasználók közötti egyensúlynak a digitális kor igényeihez való igazítását. Habár – az uniós jogalkotási folyamat hiányosságaiból fakadóan – kétségkívül maradtak megválaszolatlan kérdések a CDSM irányelv egyes rendelkezéseivel kapcsolatban (ehhez nagyban hozzájárult a Bizottságnak a CDSM irányelvet rugalmasan értelmező Iránymutatása és az EUB előtt folyamatban lévő eljárás is), ugyanakkor a hazai jogalkotási folyamat a néhol új, néhol pedig az Szjt. logikájától többé-kevésbé idegen jogintézményeket – álláspontunk szerint – sikerrel integrálta a hazai szerzői jogi dogmatikai rendszerébe. Így a későbbiekben rendszerintű revízióra nem lesz szükség, legfeljebb a gyakorlati tapasztalatokhoz igazodó, a jogosultak és felhasználók közötti egyensúlyt szolgáló finomhangolásnak lehet helye.

Bár a technológiai fejlődéshez való jogszabályi igazodás, a törvényi rendelkezések naprakészen tartása egy folyamatos, a változó piaci folyamatok és felhasználási szokások nyomán követését igénylő feladat, a Módtv. hatálybalépése ebben kétségkívül fontos lépést jelent.

88 Amy LAI: *The Right To Parody – Comparative Analysis of Copyright and Free Speech*. Cambridge University Press, 2019, 179–180. o.

89 Lásd pl. a francia bírói gyakorlatot, különösen a Peanuts-ügyben [Les Peanuts, Tribunal de grande instance de Paris, 1977. január 19.], Tarzoon-ügyben [Tarzoon, Tribunal de grande instance de Paris, 1978. január 3.] és Dieudonné-ügyben [Dieudonné, La tribunal de grande instance de Paris, 2015. január 15.] tett megállapításokat.

90 Lásd a CREATE kutatóközpont által üzemeltetett átültetési adatbázis: <https://www.create.ac.uk/cdsm-implementation-resource-page/>.

91 Módtv. 9. § – Szjt. 35. § (1) bekezdés, Módtv. 15. § – Szjt. 45. § (2)–(3) bekezdés.